

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:78

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)

Gårdsförsäljning av lokalproducerade alkoholhaltiga drycker

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av lokalproducerade alkoholhaltiga drycker alternativt i andra hand låta Skåne bli pilotlän för gårdsförsäljning av lokalproducerade alkoholhaltiga drycker och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Småskaliga bryggerier är en företeelse som utgör en viktig del av den svenska besöksnäringen. Antalet vingårdar och bryggerier har ökat i takt med att lokalproducerade produkter fått ett uppsving och med dem också besöksnäringen. Under 2000-talet har antalet bryggerier ökat kraftigt. I dag finns det 138 bryggerier i landet och av dessa finns ett tjugotal i Skåne enligt Sveriges bryggerier. De flesta är små och ligger på landsbygden. I Skåne finns spännande nyheter för såväl lokala besökare och nationella samt internationella turister.

Sedan 1999 klassas Sverige som vinland av EU. Detta ställer krav på att vindruvorna är odlade i Sverige. Mark som tas i anspråk för vinodling har till arealen ökat kraftigt då allt fler satsar på vinproduktion. En spännvidd av aktörer från småbruk till dem som arbetar och driver vingårdar under företagsamhet och professionella villkor.

Det finns i dag ca 300 vingårdar i Sverige och merparten av dem finns i Skåne. Vinproducenter finns det 20–25 definierat utifrån försäljning via Systembolaget, via restauranger och näthandel. Vinodling sker i de södra länen och här är Skåne i majoritet enligt Svenska vinodlares förening. Många producenter öppnar gärna sin verksamhet och välkomnar besökare för att se hur tillverkningen går till. Det borde därför vara

naturligt att den som är turist eller besöker en vingård eller ett litet bryggeri i Sverige också har möjlighet att köpa med sig en egentillverkad flaska hem, utan att då hänvisas till att bege sig till ett systembolag på någon ort längre bort, alternativt inte kunna köpa produkten alls.

Ett sådant sätt att hantera en fråga skapar irritation hos besökaren/turisten och verksamheten drabbas av en omständlig hantering. Hänsyn har tagits till den svenska ordningen med motiveringen att gårdsförsäljning av alkohol hotar det svenska alkoholmonopolet. Andemeningen från oss förtroendevalda som engagerat oss i frågan är att det ska gå att behålla det svenska undantaget med systembolag samtidigt som Sverige ska kunna göra det tillåtet att sälja lokalproducerade alkoholhaltiga drycker på plats vid besök på mikrobryggeriet och på gården. I detta har också frågan om att folkhälsan skulle kunna hotas väkts, medan andra säger att det är ett relativt dyrt inköp och i mindre skala.

Ett exempel där man har infört gårdsförsäljning, utan att det hotar alkoholmonopolet, är Finland. Det har visat sig att försäljningen handlar om små volymer och att det dessutom är relativt dyra produkter, vilket inte har haft några mätbara negativa effekter på folkhälsan.

I en skriftlig fråga den 25 februari 2009 har Christoffer Fjellner Europaparlamentariker för Moderaterna (PPE-DE) ställt en fråga till kommissionen om det svenska alkoholmonopolet och direktförsäljning av alkoholhaltiga drycker från producenter. Frågan lyder som följer:

”Alla medlemsstater utom Sverige tillåter direktförsäljning av vin och andra alkoholhaltiga drycker av producenterna. Men bara Sverige och Finland har monopoldetaljhandel med alkoholhaltiga drycker.

Anser kommissionen att det finns några rättsliga hinder enligt EG-rätten att hindra Sverige från att tillåta reglerade direktförsäljning av lokalt producerade alkoholhaltiga drycker trots att Sverige i övrigt bedriver handel med alkoholhaltiga drycker genom ett detaljhandelsmonopol? ”

Neelie Kroes på kommissionen svarar Christoffer Fjellner den 26 mars 2009 i ärende P-1299/2009 enligt följande:

”Kommissionen vill påminna om att ett tillåtande av att låta de lokala alkoholproducenter att sälja direkt till konsumenterna skulle utgöra ett undantag från den ensamrätt som för närvarande beviljas enligt svenska lag till Systembolaget, det svenska monopolet för detaljhandel med alkoholdrycker.

När det gäller frågan om huruvida ett sådant undantag skulle utgöra ett brott mot gemenskapsrätten, bör det påpekas att EG-domstolen förklarade i mål C-189/95 (1) att artikel 31 i fördraget inte kräver avskaffandet av nationella monopol av kommersiell

karaktär utan ”kräver att de ska anpassas på ett sådant sätt att ingen diskriminering med avseende de villkor under vilka varor produceras och saluförs föreligger mellan medlemsstaternas medborgare”. Därför skulle undantaget i fråga kunna omfattas av artikel 31. Detta läge påverkar inte tillämpningen av fördragets bestämmelser om fri rörlighet för varor och tjänster i artiklarna 28 och 49 i fördraget.”

I SOU 2010:98 visar utredningen på en väg framåt för gårdsförsäljning:

”Utredningen anser att det ger en tillräckligt stabil grund för att påstå att det finns en efterfrågan att vid studiebesök eller liknande få köpa med sig någon eller några av de produkter som på ett eller annat sätt har varit föremål för besöket. Det är svårt att hävda att ett sådant intresse skulle vara oberättigat med utgångspunkt från de principer som den svenska alkoholpolitiken vilar på.

För att vara säker på att en ordning för gårdsförsäljning på ett konsekvent sätt ska kunna inordnas i den svenska alkoholpolitiken föreslår utredningen att gårdsförsäljning av alkoholdrycker bara ska kunna ske i samband med ett studiebesök på tillverkningsstället, föreläsning eller någon annan liknande upplevelsetjänst med anknytning till den aktuella alkoholdrycken som erbjuds allmänheten mot betalning. ”

Vi måste våga prova gårdsförsäljning av öl och vin inom ramen för den besöksnäring som här beskrivits för landet och därför vill vi också se att Skåne med sitt klimat ska kunna vara försökslän vid ett genomförande. Lantbrukarnas Riksförbund har nu också satt frågan så högt upp på agendan att de anser den värd att slåss för i Europakommissionen.

Gårdsförsäljning skulle medföra positiva effekter för turismen och ge svenska vingårdar och bryggerier liknande möjligheter som deras motsvarigheter i andra länder har. Därför bör så kallad gårdsförsäljning av lokalproducerade alkoholhaltiga drycker tillåtas i Skåne och Sverige.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Tobias Billström (M)

Anders Hansson (M)

Olof Lavesson (M)

Gunilla Nordgren (M)

Ewa Thalén Finné (M)

Boriana Åberg (M)

Thomas Finnborg (M)

Jonas Jacobsson Gjörtler (M)

Maria Malmer Stenergard (M)

Patrick Reslow (M)

Hans Wallmark (M)

Anette Åkesson (M)